

מחברון לירושלום

מיסודה של ישיבת שבי חברון

"ויבאו כל שעטן יישראל אל דוד חברונה ויאמרו לאמר: 'הנש עזקון ובשער אנההן, נס אתחמל גם שאליטובט בקדות שאיל מלך עליינו, אתה קידזה מוציא [כרי תפהזיא] ג'עטני את יישראל ויאקנוי ד' לן אנטה גראען את עמי את יישראל ואתקה תון עז אנטה ג'עטני אל יישראל.' (ישראל ב ג א - ב)

ויבאו כל זקנין יישראל אל הפלך חברונה, ניצרות להם תפלאן רוד בנית חברון לפני ד' ניקשחו את רוד לפלך על יישראל. בו שלשים שנה רוד גטילכו, ארבעים שנה פלאן. בחברון טלאן על יהודיה שבע שנים (ששה תריסים ובידושלים נלאן שלשים ושלש שנה על כל יישראל ויהודה. (שם פסוקים ג-ה)

וילן הפלך ואנשיו ירושלים אל היבטי ישב הארץ, ויזכיר לדוד לא תבוא קינה כי אם מסירין העורים ומפקחים, לאמר לא יבוא רוד הנה. נילכד רוד את מצחת ציון היא עיר רוד. ויאשר רוד ביום ההוא כל נפחה יקסיו ויגע בגנוור (את המפקחים ואות העורים שנייא נפש רוד, על כן יאמרו עור ומפקח לא יבוא אל הבית. ישב רוד במצודה וניקה לה עיר קוד ונין רוד סכיב מן הפלוא נבייתה. נילן רוד פלאן ונידול רוד אלקי אבאות עמו. (שם פסוקים ו- ז)

אל היבטי - מצודת ציון נקראת יבום, ומורען של אכימלץ היו. והיו להם שני עבדות ככוכבים: אחד עוזר ואחד פיסת, שנעו על שם יצחק ויעקב, וככירות השבועה שנשבע אכורה לאכימלץ, ולכך לא הורישום. כשלכו את ירושלים לא למדואת המצודה, כמו שנאמר: "ואת היבטי ישב ירושלים לא יכלו יושבי יהודה להורישם" (יהושע ט ט). ותניא (ספר דברים עט): אמר רבי יהושע בן לוי: ימולין דיזין, אלא שלא היה רשאי.

הערומים והפסחים - הם עבדות ככוכבים שליהם.

לא יבא רוד הנה - הרי זה מקרא קצר, שאנו: 'כל מכיה יבוסי וינגע בזנור', ולא פריש מה יעשה לו. ובדברי הימים פירש: "כל מכיה יבוסי בראשונה יהיה לראש ולשר" (ונריהים איה). ודומה זאת: "לכן כל חורג קין" (בראשית ד ד), ולא פריש מה יעשה לו, אבל מעצמו הוא נשמע לשון גערה ונימפה.

וינגע בזנור - לשון גובה המוגדל, כי שם היו נתונים כוכבים ומולות שליהם. ובימי דיזין כבר עברו הדורות שהזוכרו בשבועה.

וילך דוד וגוי - הלא מיד למלחמה כשהמליכו כל ישראל, שלא יאמרו ישראל: כל המלחמות שעשה דוד בימי שאול נזח - מолов של שאול היה, ועתה דואג להלחם, אך הלא מיד למלחמו?

ויאמרו ישב יbos' לדור לא תבא הנה - אינו מפרש כיין לננה. ובש mojoal (בגד) מפרש: "ויאמר לדוד... לא תבא הנה כי אם הסידר העורדים והפסחים". רואו שלא יוכל לעמוד לפני דוד, ונתקעו עורדים ופסחים לפני שער העיר", לא אמר: לא יבא דוד הנה", כי אם ילחם עם העורדים הללו. כי ידעו כי בזיו הוא מלך להלחם עם העורדים, ומתווך כך ישוב ולא ילחם עניהם. ודוד אמר בלבו: אקנית הוא כי לא נבון והגון לי להלחם עם עורדים ועם פסחים, אך כל מי שיכלה היבוסי היאך שיגע בגנו וימשכם וישליך משם את העורדים, על כן יאמרו: עוז ופסח לא יבא אל הבית", אל בירת דוד, שיהא לו גנאי פן יאמרו: עם אלו נלחם דוד!.

רש"י דברי הימים (אי ד-ח):

אברהם כרת ברית עם עמי הארץ. כשהגלו עליו המלכים היה סבור שהם אווזין עט הארץ, ורצו לקראתם ורצה לעשות להם סעודה נזהלה, ואמר לשוד להעשות יתנות סעודה גזהלה... ורצ להביא בן נקר, ובזה מלפני בן הבקר ונכנס למערות המכפלות, ונכנס אברהם אחריו, ונמצא שם אדם וחווה שכובים על הנטות ויישנים ונירוגו זילצין עליהם וריח טוב עליהם כרייח ניחוח, לפיקח החמד המערה לאחוות קבר.

אמר לבני יבוס לKNOWN מערות המכפלת, במכר צוב ובזחב ובשטר ערלונען, לאחוות קבר. וכי יטוסים הוו? והלא חתימים היו אלא על שם עיר יטום נקראו יטוסים... אמרו דלו': אטו יודעים שהקב"ה עתיד לחתך לך ולזורעך את כל הארץ זו לאחר. כרות עטנו שבועה שאן יישראל יירושים את עיר יטום, כי אם ברצונם שי נני יטום. ואחר כך קנה את מערת המכפלת...

מה עשו אנשי יבוס? עשו צלמים של נחושת והעמידו אותן ברחוב העיר. ובאחדם עליהם שבועת אברהם. וכשבאו יישראל לארץ רצו לכנים בעיר היבוטי, ולא זיהו יכולם לכנים, מפני אותן ברית שבועת אברהם, שנאמר: 'ואת היבוסי ישב ויזושלן [לא חורישו בני בנימן וישב היבוסי את בני בנימן בירושלים עד היום הזה]' (ושופטיכם א כא).

וכשליך דוד ביקש להכנס לעיר היבוסי לא הניחו אותו, שנאמר: "ויאמר לדוד: לא תבא הנה וגוי (شمואלבהו). והלא הי ישראאל כחול הים! אלא מכח ברירות שנזעט אברהם ראה דוד וחזר לאחריו, שנאמר: "וישב דוד במצדה" (שם פסוק ט). אמרו דלו': אין אתה יכול לכנים בעיר היבוסי עד שהתיר כל הצלמים הללו שכחוב עלייהם אות שבועת אברהם, שנאמר: "כי אם הסירך העורדים והפסחים" (שם פסוק ט), אין הצלמים...

אמר דוד לאנשיו: כל מי שיעלה בראשונה ויסיר את הצלמים הללו שכתוב עלייהם אות ברית שבועת אברהם, יהיה לראש. ועלה בראשונה יואב בן צרואה ויהי לראש, שנאמר "ויעל בראשונה יואב בן צרואה" (דברי הימים א:ז). ואחר כך קנה את עיר היבוסי לישראאל בכתב עולם לאחוות עולם. מה עשה? לחקח מכל שבט חנשימים שקלים, הריכלן שיש מאות שקלים, שנאמר: "ויתן דוד לארן [בນוקם, שקלים זהב טשקלים שיש מאות]" (שם כא כה). פרקי דברי אליעזר